

mig til Nellemann. Nellemann mener i sin Bog „Civilprocessens almindelige Del“, — et Afsnit, som vi, da jeg studerede Jura, sprang over, medens vi lærte de modsatte Anskuelse hos Matzen —, at Domstolene ikke efter Grundloven af 1849 eller 1866 kan underkende Lovgivningsmagten, men at denne tværtimod er eneraadig over Lovens Indhold og selv maa udøve Skøn over, hvorvidt en Lov af et vist Indhold kommer i Strid med Grundloven eller ej.

Der er nogle, der hævder, at denne Kompetence for Højesteret maa ligge i Sagens Natur, da det netop er Domstolenes ejendommelige Opgave at anvende og fortolke alle Love; men dertil siger Nellemann, at det er jo slet ikke rigtigt, den Opgave har i høj Grad ogsaa andre Statsmyndigheder, bl. a. Administrationen. Og jeg kan tilføje, at ethvert Medlem i denne Sal vistnok har stemt for Love, der netop unddrog Domstolene denne deres eneste naturlige Opgave. Det gælder et helt Kompleks af Love. Det gælder store Omraader af den sociale Lovgivning, Skatte- og Landbrugslovgivningen, hvor Ministeriet, ja endog underordnede administrative Organer, har den afgørende Fortolkningsmyndighed og ikke Domstolene. Grundene hertil vilde det føre alt for vidt at angive, og de er ogsaa mange forskellige. Men Nellemann gaar videre endnu. Han hævder endog bestemt, at der ikke er Tale om efter dansk Ret, at der blot skulde være Formodning for Domstolenes Kompetence, hvor det drejer sig om Fortolkning af Love. Ja, han vil end ikke anerkende, at Lovgivningsmagten skulde være udelukket fra at afgøre endog konkrete Retstilfælde, endda ved Finansloven. Dette kan man finde nærmere begrundet i hans „Civilprocessens almindelige Del“ fra 1887, Side 146 og Side 131, Noten.

Af Grundlovens § 2, der siger, at den dømmende Myndighed er hos Domstolene, i Forbindelse med Grundlovens § 71, der siger, at Dommerne har i deres Kald alene at rette sig efter Loven, de to Bestemmelser, som Tilhængerne af denne Kompetence for Domstolene stadig nævner, kan intet som helst udledes, da disse Bestemmelser jo netop aldeles ikke siger noget om, hvad det er, der falder ind under den dømmende Myndigheds Omraade, men kun, at den dømmende Myndighed er hos Domstolene. Hvis disse Bestemmelser betød noget til Vejledning ved Afgørelsen af Spørgsmaalet om Domstolenes Kompetence, saaledes som forskellige ærede Medlemmer har hævdet, vilde man, hvad netop Nellemann saa slaaende gør opmærksom paa, handle i Strid med

selve Grundloven, hver Gang man paa Rigsdagen undtog fra Domstolenes Afgørelse Sager, som hidtil har henhørt under den dømmende Myndigheds Omraade, og som er aldeles analoge med andre Sager, som man stadig lader vedblive at henligge derunder. Men det er der aldrig nogen, der har turdet hævde, og selve de ærede Medlemmer har sikkert stemt for saadanne Love og stemt for dem med koldt Blod.

Man hævder endvidere — et Argument, som Professor Berlin lægger en voldsom Vægt paa —, at den Omstændighed, at Grundloven, efter at vi har faaet den nye Grundlovsbestemmelse af 1915 § 93, Revisionens § 94, foreskriver en særlig Fremgangsmaade iagttaget ved Forandring i eller Tilføjelse til Grundloven, som Konsekvens nødvendigvis maa medføre, at hvis en almindelig Lov bestemmer noget, der kommer i Strid med Grundloven, maa Domstolene kunne og ogsaa skulle tilsidesætte denne Lov. I mine Øjne er denne Slutning en fuldkommen *petitio principii*, thi Spørgsmaalet er jo netop efter Grundloven, om dette Hverv er overladt Domstolene eller ej. Men bortset derfra maa jeg bedrøve de ærede konservative Medlemmer og det ærede Medlem Hr. Heilesen med, at Nellemann ogsaa slaar denne Argumentation for Panden og efter min Mening ganske grundigt. Det begrundes jo særlig ved Demokratiets Princip, ved Retsstatens Idé, idet den kontrasignerende Ministers Ansvar skulde være uden praktisk Betydning, da han, som i den parlamentariske Forfatning er udgaaet af Folketingets Flertal — hvad der for øvrigt ikke staar noget om i Grundloven —, faktisk ikke vil blive sat under Tiltale for sin Medvirken til en grundlovsstridig Lov. Nellemann svarer hertil, at for det første er det jo en Overdrivelse at ville frakende Ministeransvarligheden Betydning, da et nyt Valg meget vel kan tænkes at ændre Majoriteten i Folketinget, og for det andet, at Hovedbetragtningen er altfor vidtgaende, at det er alt for vidtgaende at hævde, at Retsstatens Idé kræver juridisk Garanti mod enhver Forfatningskrænkelse, ogsaa fra de allerøverste Myndigheder.

Heller ikke vil man kunne slutte noget som helst af den Selvstændighed, der i øvrigt er tillagt Domstolene, thi der er jo netop, som ogsaa det ærede Medlem Hr. Heilesen var inde paa, en hel lang Række konstitutionelle Forfatninger, som udelukker Domstolene fra denne Ret, skønt Domstolene i øvrigt er ligesaa uafhængige og selvstændige som her i Landet. De nyeste Oplysninger i saa Henseende vil man kunne finde i et